פנינה לשבת
פרשת אחרי מות - קדושים תשע"ה

מחשבה פנימית
(יואל אופנהיימר)

"אפילו בהסתרה שבתוך ההסתרה, בוודאי גם שם מלובש השם יתברך" (חלק א)
(רבי נחמן מברסלב - ליקוטי מוהר"ן)

ביאור:
הסתר הפנים מעמיד לפנינו סתירה נוקבת, אפילו צועקת, שבין האמונה בהנהגה א-לוהית של "טוב ומטיב לרעים ולטובים" לבין המתחרש במציאות שלפנינו: צדיק ורע לו, ורשע וטוב לו. ובקלות יכול האדם להגיע למסקנה ש"אין דין ואין דיין".
מסביר בעל הסולם שתחושה זו – הווה אומר, חוסר הבנה של השגחתו של הקב"ה בעולם, היא מקור לכל המכאובים והייסורים של האדם בחייו. כי אם הוא היה משיג שכל המקרים שקורים לו ולכל העולם כולו הם רק לטובה, הוא היה מקבל הכל בשמחה.
מה שעלינו להפנים כדי לצאת מהייאוש, הוא שההסתר עצמו, אינו דבר שרירותי, אלא שהוא מתוכנן ורצוי על ידי הבורא כדרך לאפשר לנו בחירה והתפתחות.
(המשך בשבוע הבא)

רפואת הנפש
(הרב אסף אהרון מכבי)

שלום משפחת הר סיני
אחרי שלמדנו יסודות חשובים ביותר לבניין החיים, שכול רגשותינו השליליים אינם נובעים אלא מתוך שכל מעוות ושאיננו רואים לנגד עינינו אלא שיקוף מדויק של עולמנו הפנימי ולכן אין לנו להסיר אחריות ולהאשים אף אחד אלא רק להתבונן ולתקן פנימה. נלמד היום שרוב הבעיות הנפשיות כגון התמכרויות, חרדות, דיכאונות וכו' הם תוצאה של **אי חיבור נכון של האדם לעצמו!**
הישות והתדמית החיצונית שהאדם יוצר לעצמו ומזדהה איתה כ'אני שלו' היא שורש כל הבעיות. התלותיות, שנאת החינם, התחרותיות, הקנאה וכו' כולם בלי יוצא מן הכלל הינם תוצאה של גלות נוראה זו של האדם מעצמו.

לא ברא הקב"ה את עולמו אלא שיתענגו בני האדם על זיו השכינה. תענוג זה אינו אלא בפנימיות האדם, במקום העמוק שבו הוא שלם עם עצמו, שלם מעצם קיומו, חווה מנוחה, שלווה והשראה פנימית שאינה תלויה בדבר ואינה מופרעת על ידי דבר.

את דרך ההיכרות והחיבור הנכון לעצמו נשתדל ללמוד בפנינות הבאות ובינתיים נמשיך לתרגל את הלימודים הנ"ל ולהעמיק מאד את השיח והאהבה עם אבינו שבשמיים.

חודש טוב ושבת שלום
רפואת הגוף והנפש לכל ישראל

א.א.

בכל שאלה והתייעצות בנוגע לטיפול יהודי (גוף ונפש) ניתן לפנות לאסף- asaf_maccabi@walla.com
050-6717833

אור פנימי
חינוך לצמיחה רוחנית

הפרשה בדרך ה"שפת אמת"

(הרב מנחם סוכות)

האם מעשיי "מצריים"?

בפרשתנו אנחנו מוצאים לפתע ציווי כללי, ציווי אשר יכול להתפרש כהקדמה לציוויים שלאחריו, אך במבט מעמיק יותר ניתן להבין שהוא עומד בפני עצמו ומורה לנו משהו רחב בהרבה.

כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם, אֲשֶׁר יְשַׁבְתֶּם בָּהּ, לֹא תַעֲשׂוּ. וּכְמַעֲשֵׂה אֶרֶץ כְּנַעַן, אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה, לֹא תַעֲשׂוּ. וּבְחֻקֹּתֵיהֶם לֹא תֵלֵכוּ:

אֶת מִשְׁפָּטַי תַּעֲשׂוּ, וְאֶת חֻקֹּתַי תִּשְׁמְרוּ לָלֶכֶת בָּהֶם, אֲנִי ה' אֱלֹקֵיכֶם:

וּשְׁמַרְתֶּם אֶת חֻקֹּתַי וְאֶת מִשְׁפָּטַי, אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וָחַי בָּהֶם, אֲנִי ה':

יש כאן שלושה פסוקים שעל פניהם נראים די חוזרים על עצמם, לא ללכת בחוקי העמים, כן ללכת בחוקי ה'. איזה חידוש יש בכך? מאידך, אם יש כאן הרחבה מעבר למצוות המפורטות, שוב צריך הסבר, על איזה ממעשי מצרים וכנען מדובר? האם על כולם? האם יש איסור לאכול ארוחת בוקר, רק מפני שכך עושים במצרים?

כשנתבונן שוב ושוב בפסוקים אלו נוכל לחזור ולגלות שאין כאן שום חזרה, אדרבה יש כאן הדרכה ייחודית בגישתנו לעולם המצוות.

האם המצוות יכולות להגיע כתוספת בלבד להתנהגותו של האדם? האם אפשר להישאר אותו "מצרי" שבנוסף גם מקיים את מצוות התורה ובכך להיחשב אדם טוב? ממש לא. חז"ל מלמדים אותנו ש"דרך ארץ, קדמה לתורה". השלב הראשון הוא להביט פנימה ולראות שלא נותרו בך שאריות של "מעשי ארץ מצרים", שהתנקית מהמידות המגונות, מקנאה, מכעס, מגאווה. רק לאחר שה"נייר" נקי, מגיע הזמן לכתוב עליו.

אך ישנו מבט נוסף, עמוק יותר. כשהתורה מצווה עלינו "כמעשה ארץ מצרים... לא תעשו", הכוונה היא על **כל מעשה**, גם מעשה שמבחינה חיצונית אין בו פסול, שבמבט רגיל נראה דומה למה שעושים כל העמים. גם כאן מלמדת התורה שאני יכול לעשות אותו אחרת. לכל מעשה, מלבד הפעולה, מצורפת מחשבה, מטרה. בדיוק כפי ששני בני אדם יכולים לנסוע על אותו הכביש, מאותה העיר אל אותה העיר ולהיות בעלי מטרות שונות לחלוטין. כך יכולים שני בני אדם לעסוק באותה פעולה גשמית ועדיין להיות בקצוות רחוקים מאוד וזאת בגלל המניע לפעולה ומטרת הפעולה.

כשהבורא נותן לנו משמעות לחיים, אותה מטרה משנה לחלוטין גם את המעשים הכי טריוויאליים. מעתה אין שום מעשה שאני עושה "כמעשה ארץ מצרים", מכיוון שהמניע והמטרה שונים לחלוטין. כשחכמנו הדריכו אותנו "שכל מעשיו יהיו לשם שמים", הכוונה היא כפשוטה, שכל מעשה, גם כזה שנראה מנותק לגמרי מעולם הרוח, יהיה ל"שם שמים", חלק ממכלול חיים ששואף למעלה.

ויש כאן גם הוראה נוספת, את אותה אמירה של חכמנו "שכל מעשיו יהיו לשם שמים" ביאר הרבי מקוצק – שגם ה"לשם שמים", יהיה לשם שמים. לפעמים אפשר לזכור לסור מרע, להיות מודעים אפילו להתנהגות שלנו בדברי הרשות, ודווקא כשאנחנו עסוקים בטוב, לשכוח לשם מה אנחנו עושים אותו. האם אתה רואה בטוב את **מטרת** חייך, או שמא ממלא מטלות? אם הטוב שאני עושה, מנותק ממהות חיי, הוא גם "מעשה ארץ מצרים", הוא גם "חוק" - נטול טעם.

הדרך הפשוטה לבדוק את עצמי זה לראות האם אני שמח באתגרים שמציב העולם בפניי, האם אני מצפה להזדמנויות בהם אתייצב מול העולם ואבחר בטוב, או שאני יותר "יוצא ידיי חובה". למושג "**לשמור** מצוות", ישנה משמעות גם של **לחכות ולצפות** למצוות [כמו "*וְאָבִיו שָׁמַר אֶת הַדָּבָר*", שמפרש רש"י - *היה ממתין ומצפה מתי יבוא*]. וכאן מלמדת אותנו התורה לא לעשות כמעשי ארץ מצרים, לזכור שיש תכלית שהיא גם מהות חיי, לא רק "*אֶת מִשְׁפָּטַי תַּעֲשׂוּ, וְאֶת חֻקֹּתַי תִּשְׁמְרוּ*", אלא "***וּשְׁמַרְתֶּם** אֶת חֻקֹּתַי וְאֶת מִשְׁפָּטַי, אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם **וָחַי בָּהֶם***".

אור פנימי
חינוך לצמיחה רוחנית

מבט פנימי על דברי חז"ל על הפרשה
(יואל אופנהיימר)

<u>הפסוקים של הפרשה</u> (ויקרא יח)
(ה) וּשְׁמַרְתֶּם אֶת חֻקֹּתַי וְאֶת מִשְׁפָּטַי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וָחַי בָּהֶם אֲנִי ה':

<u>פשט הפסוק</u>
על ישראל לשמור את מצוות ה' כדי לזכות בחיים.

<u>האגדה על הפסוק</u> (דברים רבה פרשת ואתחנן)
[בסוף נדודי העם במדבר גזר ה' על משה שיעלה להר נבו וימות שם, ולא יכנס לארץ ישראל] התחיל משה מתחנן לפני הקב"ה [שייתן לו להיכנס לארץ ישראל] (...) [ואמר לו:] אתה אמרת לי "אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וָחַי בָּהֶם" [בפסוק שלנו], ועשיתי אותם [את המצוות], ואמרת לי "וּמֵת בָּהָר" (דברים לב) , אמר לו הקב"ה "אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם" - בעולם הזה, "וָחַי בָּהֶם" - לעולם הבא.

<u>נקודות למחשבה</u>
התורה מקשרת בפסוק שלנו, בין קיום המצוות לבין מושג החיים הרמוז במילים "וָחַי בָּהֶם". נתבונן בשלשה כיווני הבנה של חיבור עמוק זה.

- שמירת החיים עולה על קיום המצוות. הגמרא מסבירה על הפסוק שלנו: "וחי בהם - ולא שימות בהם" (יומא פה ב). במילים אחרות, שמירת החיים היא ערך קדוש ועליון, הפותח אפשרות להמשיך ולקיים עוד מצוות בעתיד. לכן, רק במקרה של שלושה איסורים חמורים (גילוי עריות, שפיכות דמים ועבודה זרה) חובה להיהרג ולא לעבור עבירה. בכל המקרים האחרים (שבת לדוגמה), חובה לעבור על איסור כדי להציל נפש.
- תורה ומצוות הם החיים של עם ישראל. תורת חיים, משמעותה תורה שמקיפה את כל מעגל החיים, מהלידה עד הקבורה, דרך חיי המשפחה, תרבות הפנאי, משא ומתן בעסקים , צדק חברתי ועוד תחומים רבים. חיים מבוססים על תורה ומצוות, הם חיים בעלי משמעות, שכל רגע ביום יכול להיות הזדמנות של חיבור עם הרוח. אפשר להפוך את הדברים השגרתיים והפשוטים של היום - שינה, אכילה, עבודה, דיבור ומחשבה - לפעולה קדושה. ברובד של האומה, התורה היא חומר הדלק המניע את פעולת עם ישראל בעולם, אבל גם החמצן המשמר אותו מדוד לדור. התורה נמשלת במקומות רבים למים, כפי שרש"י מסביר על המילים "יַעֲרֹף כַּמָּטָר לִקְחִי תִּזַּל כַּטַּל אִמְרָתִי" (דברים לב): "תורה נתתי לישראל שהיא חיים לעולם כמטר זה שהוא חיים לעולם, כאשר יערפו [לשון נטיפה] השמים טל ומטר". וכמו שדגים מתים מחוץ למים, כך יהודים המתנתקים מהתורה, מאבדים את זהותם וחיותם (ברכות סב)
- על ידי קיום תורה ומצוות זוכים בחיים. עוד ניתן להראות ש - "וחי בהם" הוא גמול על "וּשְׁמַרְתֶּם אֶת חֻקֹּתַי". ואז, מתבארת טענתו של משה רבנו באגדתנו, שבמקום חיים כשכר על קיום מצוות, הוא מקבל ציווי לעלות להר נבו ולמות שם! ותשובתו של הקב"ה מרמזת על המובנים השונים של מילת "חיים"... בפרושו על הפסוק שלנו, מבדיל רבנו בחיי בשלשה סוגים של "חיים" כשכר על קיום תורה ומצוות, כל אחד על פי מדרגת וכוונת עבודת ה' של האדם. אם עבודת ה' הוא על מנת לקבל פרס בעולם הזה, אז אולי ירוויח חיים טובים כאן ועכשיו, אבל כל זה יאבד ביום המוות. אם יעבוד על מנת לקבל פרס בעולם הבא, אז רק החלק הנפשי שלו יקבל חלק בחיי הנצח לאחר המוות. אך המדרגה הרצויה של עבודת ה' היא עבודה לשמה – שלא על מנת לקבל פרס. זו עבודה מאהבה, ובעזרתו זוכה האדם בדבקות בבורא, מקור כל החיים וכל השפע. במצב זה הוא זוכה למצב של "עולמך תראה בחייך" (ברכות יז) שהוא קיום המצוות וזכייה בחיים הנצחיים בעת ובעונה אחת, כבר בעולם הזה ממש.